

Mölnadals Stad

Uppföljande granskning av VA-underhåll

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.3.	Revisionskriterier.....	3
2.4.	Metod och inriktning	4
2.5.	Avgränsningar.....	4
2.6.	Dokumentation.....	4
3.	Tekniska förvaltningen Mölndals stad	5
3.1.	Allmänt.....	5
3.2.	Tekniska förvaltningen	5
3.3.	Vatten och avlopp	5
4.	Uppföljning av förbättringsområden och rekommendationer	6
4.1.	Har nämnden upprättat en internkontrollplan för VA-verksamheten där risker beaktats och värderats utifrån en risk- och väsentlighetsanalys.....	6
4.2.	Har nämnden tagit del av väsentliga utredningar och analyser avseende VA-nätets status och behov av underhåll och investeringar	7
4.3.	Finns det en fastställd förnyelseplan där åtgärder kostnadsberäknats och prioriterats	8
4.4.	Tar nämnden löpande del av informationen om identifierade och genomförda åtgärder	9
4.5.	Vilka åtgärder har nämnden vidtagit för att minska ovidkommande vatten i stadens spillvattenledningar	9
4.6.	Har nämnden arbetat med frågan kring möjligheten att koppla ihop stadens vattenledningssystem med Kungsbacka kommuns vattenledningssystem	10
4.7.	Motsvarar nivån på VA-taxan vad som krävs för att nå full kostnadstäckning avseende drift- och underhållskostnader.....	10
4.8.	Hur bedömer nämnden att nivån på underhåll och investeringar tillförsäkrar en god ekonomisk hushållning, dvs. att driftsäkerheten säkerställs över tiden.....	11
5.	Sammanfattande bedömning.....	13

1. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomförde Ernst & Young hösten 2008 en granskning av Mölndals stads VA-underhåll. Granskningens syfte var att belysa dels hur ändamålsenligt staden arbetade med att identifiera, hantera och följa upp risker och händelser som kunde försvåra vattenleveranser i kommunen, dels hur valt arbetssätt påverkade VA-taxan, underhållsplaner samt stadens kommunikation med samfällighetsföreningar. Denna granskning avser att följa upp i vilken utsträckning kommunstyrelsens tekniska nämnd har vidtagit åtgärder utifrån identifierade förbättringsområden och rekommendationer som framkom i den granskning som genomfördes under 2008.

Tekniska nämnden (tidigare gatunämnden) tar beslut i frågor som rör gator och trafik, vatten och avlopp, avfallshantering, parker och planteringar, kollektivtrafik samt offentlig belysning.

Tekniska förvaltningen (tidigare gatukontoret) är uppdelad i fem avdelningar, stadsmiljö, vatten och avlopp, återvinning och avfall, trafik och projekt samt kund- och förvaltningsservice. VA-avdelningens huvuduppgifter är att förse hushåll och verksamheter med dricksvatten av god kvalitet och i den mängd de behöver samt att ta emot och leda bort avloppsvatten. Det innebär att planera och genomföra underhåll och investeringar på stadens vatten- och avloppsledningsnät samt i vattenverk, pumpstationer mm. så driftsäkerheten säkerställs. Det är därför viktigt att förvaltningen har organisation och rutiner för att effektivt och funktionellt identifiera, prioritera och genomföra underhåll och investeringar.

Tekniska nämnden har vidtagit en del av de åtgärder som identifierades som förbättringsområden i den tidigare granskningen. Väsentliga förbättringsområden avsåg att färdigställa en förnyelseplan för ledningssystemet samt att införa en ny VA-taxa som bättre svarade upp mot kostnaderna för produktion av vatten. Baserat på vår granskning kan vi konstatera att Mölndals stad dels fortfarande saknar en förnyelseplan, dels 2011 införde en ny VA-taxa som täcker drift och underhåll. Vi har dock noterat att underhållsåtgärdernas omfattning är på den nivå som VA-taxan tillåter och inte baserad på identifierade behov. Sammanfattningsvis har vi vid denna granskning funnit följande områden som bör följas upp varför vi rekommenderar tekniska nämnden att uppdra åt tekniska förvaltningen och VA-avdelningen att:

- Upprätta en förnyelseplan över vatten- och avloppsledningsnätet som kan ligga till grund för beslut kring VA-underhåll och investeringar
- Tillsammans med nämnden upprätta och fastställa en internkontrollplan baserad på en strukturerad och dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys i enlighet med reglementet för intern kontroll

2. Inledning

2.1. Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomförde Ernst & Young hösten 2008 en granskning av Mölndals stads VA-underhåll. Granskningen avsåg att belysa dels hur ändamålsenligt staden arbetade med att identifiera, hantera och följa upp risker och händelser som kunde försvåra vattenleveranser i kommunen, dels hur valt arbetssätt påverkade VA-taxan, underhållsplaner samt stadens kommunikation med samfällighetsföreningar.

Uppdraget omfattade att granska om underhåll av VA-ledningar och läckage i ledningarna påverkade VA-taxan samt hur stadens beredskap var vid driftstörningar. Granskningen var främst inriktad på risken att det fanns eftersatt underhåll och hur förvaltningen prioriterade och hanterade identifierade risker.

Ett flertal förbättringsområden och rekommendationer lyftes fram och Ernst & Young har fått i uppdrag att följa upp om dessa åtgärder vidtagits nu fem år senare. Uppdraget avser verksamhetsåret 2013 och har genomförts under perioden juni till augusti 2013.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Denna granskning syftar till att kartlägga i vilken utsträckning tekniska nämnden har vidtagit åtgärder utifrån identifierade förbättringsområden och rekommendationer i tidigare granskning.

Granskningen utgår från tidigare rekommendationer och ska belysa följande revisionsfrågor:

- Har nämnden upprättat en internkontrollplan för VA-verksamheten där risker beaktats och värderats utifrån en risk- och väsentlighetsanalys?
- Har nämnden tagit del av väsentliga utredningar och analyser avseende VA-nätets status och behov av underhåll och investeringar?
- Finns det en fastställd förnyelseplan där åtgärder kostnadsberäknats och prioriterats?
- Tar nämnden löpande del av information om identifierade och genomförda åtgärder?
- Vilka åtgärder har nämnden vidtagit för att minska ovidkommande vatten i stadens spillvattenledningar?
- Har nämnden arbetat med frågan kring möjligheten att koppla ihop stadens vattenledningssystem med Kungsbacka kommuns vattenledningssystem?
- Motsvarar nivån på VA-taxan vad som krävs för att nå full kostnadstäckning avseende drift- och underhållskostnader?
- Hur bedömer nämnden att nivån på underhåll och investeringar tillförsäkrar en god ekonomisk hushållning, dvs. att driftsäkerheten säkerställs över tiden?

2.3. Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar.

Revisionskriterierna för denna granskning utgörs i huvudsak av kommunallagen 6 kap., Lagen om allmänna vattentjänster 2006:412 samt interna styrdokument inom VA-området.

Av 6 kap. 7 § kommunallagen framgår att nämnderna har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de riktlinjer och mål som fullmäktige har beslutat och de föreskrifter som gäller på området. Nämnden ska också säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

2.4. Metod och inriktning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt intervjuer med företrädare för verksamheten och tekniska nämnden.

Intervjufrågor har besvarats av personer med följande befattningar:

- Förvaltningschefen för tekniska nämnden
- Avdelningschefen för VA (nuvarande och föregående chef)
- VA-ingenjör inom avdelningen Vatten och avlopp
- Ordföranden i tekniska nämnden

Vi har genom intervjuer granskat om tekniska nämnden har vidtagit åtgärder baserat på de förbättringsområden och rekommendationer som framkom vid granskningen som genomfördes 2008.

2.5. Avgränsningar

Granskningen har avgränsats att gälla uppföljning av de åtgärder som tekniska nämnden inom Mölndals stad har vidtagit utifrån identifierade förbättringsområden och rekommendationer som framkom efter granskningen hösten 2008. Uppföljningen baseras på de revisionsfrågor som granskningen omfattar.

2.6. Dokumentation

Vi har tagit del av följande dokumentation vid granskningen:

- Reglemente för tekniska nämnden
- Verksamhetsberättelse 2012 Gatunämnden
- Verksamhetsplan 2013-2015 Gatunämnden
- Delegering från gatunämnden
- Kommunstyrelsens system för uppsikt över stadens nämnder
- Mölndals stad - Reglemente för intern kontroll samt tillämpningsanvisningar till reglemente för intern kontroll
- Diverse presentationer av verksamheten
- Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
- Allmänna bestämmelser för Vattentjänster i Mölndals stad (ABVA)
- VASS Dricksvatten – uppgifter, nyckeltal och modell för säkert dricksvatten
- Handbok i förnyelseplanering av VA-ledningar

3. Tekniska förvaltningen Mölndals stad

3.1. Allmänt

Mölndals stad har tolv nämnder med ansvar för olika verksamhetsområden. Tekniska nämnden tar beslut i frågor som rör gator och trafik, vatten och avlopp, avfallshantering, parker och planteringar, kollektivtrafik och färdtjänst samt offentlig belysning.

3.2. Tekniska förvaltningen

Tekniska förvaltningen är en av Mölndal stads tio förvaltningar och dess uppgift är att svara för att tekniska nämndens uppdrag verkställs.

Tekniska förvaltningen är uppdelad i fem avdelningar:

- Stadsmiljö
- Vatten och Avlopp
- Återvinning och Avfall
- Trafik och Projekt
- Kund- och Förvaltningservice

Tekniska förvaltningen leds av förvaltningschefen och för varje avdelning finns en avdelningschef. Tekniska förvaltningens kostnader uppgick under 2012 till cirka 357 mnkr varav cirka 94 mnkr avsåg Vatten och Avlopp. Förvaltningen har cirka 170 medarbetare varav cirka 25 personer finns inom avdelningen för Vatten och Avlopp.

3.3. Vatten och Avlopp

Vatten och Avlopp har som ett övergripande mål att förse hushåll och verksamheter med dricksvatten av god kvalitet och i den mängd som de behöver. Ett annat övergripande mål är att ta emot och leda bort avloppsvatten (dag- och spillvatten) på ett sådant sätt att ingen besväras av det. VA-verksamheten finansieras via bruksavgifter och anläggningsavgifter. VA-avdelningen är uppdelad på tre enheter, Bygg och Anläggning, Rörrät och Fasta anläggningar. Varje enhet leds av en enhetschef.

Mölndals stad allmänna vatten- och avloppsanläggning består av råvattensystem, reservoarer, tryckstegringsstationer, ledningsnät, avloppspumpstationer och avloppsverk. Inom kommunen finns ett vattenverk, åtta stycken reservoarer, ett 90-tal pumpstationer och cirka 110 mil ledningsnät varav cirka 40 mil är spillvattensnät.

Tekniska nämnden har för 2013 fastställt följande mål för verksamheten Vatten och Avlopp:

- Inläckage av ovidkommande vatten till Ägatans pumpstation ska minska så att avloppsflödet blir max 3,9 miljoner m³
- Såld mängd vatten ska uppgå till minst 80 % av producerad mängd vatten
- Tillgängligheten för obehöriga ska försvåras på alla dricksvattenanläggningar, i enlighet med Livsmedelsverkets föreskrifter
- Planen för vatten och avlopp i omvandlingsområden ska göras klar under 2013
- Stadens dagvattenpolicy ska färdigställas under 2013

4. Uppföljning av förbättringsområden och rekommendationer

4.1. Har nämnden upprättat en internkontrollplan för VA-verksamheten där risker beaktats och värderats utifrån en risk- och väsentlighetsanalys?

4.1.1. Bakgrund

Mölnåls stad har fastställt ett reglemente för intern kontroll som också inkluderar tillämpningsanvisningar till reglementet. I dessa dokument framgår, bland annat, att nämnden som grund för planering, prioritering och uppföljning av internkontrollarbetet ska genomföra en risk- och väsentlighetsbedömning varpå en internkontrollplan ska upprättas.

Av internkontrollplanen ska framgå:

- vilka rutiner och kontrollmoment som ska följas upp
- omfattningen på uppföljningen
- vem som ska utföra kontrollen
- till vem resultatet ska rapporteras,
- när det ska rapporteras samt
- vilka risker som finns i verksamheten

Resultatet av internkontrollen ska rapporteras vidare till nämnd, styrelse och kommunens revisorer.

4.1.2. Noteringar

Vid granskningen framkom att det på övergripande nivå inom tekniska förvaltningen saknas en dokumenterad och fastställd process för hur risker identifieras, prioriteras, hanteras och följs upp. Tekniska nämnden har i verksamhetsplanen upprättat en internkontrollplan som dock inte inte fullt ut stämmer överens med riktlinjerna i reglementet. Internkontrollplanen är inte heller känd och förankrad ute i verksamheten. I verksamhetsberättelsen för 2012 rapporteras, under avsnittet intern kontroll, den uppföljning som genomförts avseende inköp och upphandling.

VA-avdelningen genomför löpande riskanalyser och kontroller av verksamheten. Det kan till exempel gälla kontroller för att säkerställa kvaliteten på dricksvattnet men också kontroller så att det inte finns risk för driftstopp eller andra händelser som kan försvåra distributionen av vatten och rening av avlopp. Kvalitetsrapporterna skickas till miljöförvaltningen, som är tillsynsmyndighet, men går i normala fall inte till tekniska nämnden. Rapportering till tekniska nämnden avseende vattenkvaliteten etc. är uteslutande av avvikelsekaraktär.

VA-avdelningen använder sig av övervakningssystemet Cactus för att följa driften i VA-nätet. Informationen uppdateras och kontrolleras kontinuerligt så åtgärder snabbt kan vidtas för att säkerställa att nätet fungerar som det ska.

Var sjunde vecka träffas DUF-gruppen (drift-underhåll-förnyelse) för att diskutera risker och aktuella projekt samt ta beslut om hur de ska prioriteras. Dessa möten protokollförs och genomförda projekt följs upp vid kommande DUF-möten.

I utkastet till den regionala vattenförsörjningsplanen finns en studie om risker och sårbarhet vid regionens vattenverk. Mölnåls har bidragit med faktauppgifter och dessa redovisas i en särskild bilaga. Den kommunala vattenförsörjningsplanen är under uppdatering och ska

färdigställas under hösten 2013. Vi har inte kunnat verifiera om risker och kontroller framgår i denna plan.

4.1.3. Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden inte fullt ut har fullgjort sitt uppdrag i enlighet med reglementet för intern kontroll. Vi kan konstatera att den antagna internkontrollplanen inte har baserats på en strukturerad och dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys av hela tekniska förvaltningens verksamhet.

Den internkontrollplan som antagits i samband med verksamhetsplanen omfattar vidare inte alla de delar som framgår av reglementet för intern kontroll. Så vitt vi har förstått har nämnden inte antagit regler och anvisningar för den interna kontrollen.

De riskanalyser och kontrollaktiviteter som VA-avdelningen regelbundet genomför och dokumenterar är inte baserade på en övergripande och dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys och ingår inte i internkontrollplanen för VA-avdelningen.

4.2. Har nämnden tagit del av väsentliga utredningar och analyser avseende VA-nätets status och behov av underhåll och investeringar?

4.2.1. Bakgrund

Kommuner är, enligt lagen om vattentjänster, skyldiga att ordna vattentjänster. Det innebär bland annat att vattentjänster ska tillgodoses inom verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning samt att ledningsnät för vatten och avlopp ska anordnas.

Till grund för planering och prioritering av underhåll och investeringar bör ett översiktligt och uppdaterat dokument av kommunens VA-nät finnas.

Förvaltningen upprättar årligen en lista över de VA-projekt som bedöms vara mest angelägna att åtgärda för att kommunens ansvar och mål ska uppnås. Dessa åtgärder prioriteras och inkluderas i budgeten för verksamheten.

4.2.2. Noteringar

De väsentliga utredningar och analyser som ligger till grund för planerade åtgärder är:

- Kommunal vattenförsörjningsplan
- Plan för VA i omvandlingsområden
- Investeringsplaner
- Analys och uppföljning av konkreta åtgärder
- Verksamhetsplan för kommande år
- Delårs- och bokslutsrapporter

Inför varje nämndmöte träffas arbetsutskottet och representanter från VA-avdelningen. Vid dessa förberedande möten diskuteras varannan gång frågor avseende investeringar och förnyelse och varannan gång avrapporteras skriftligt uppföljningar av konkreta åtgärder.

Tekniska nämnden har för 2012 beviljat medel för investeringar som inte kunnat genomföras på grund av att projektledare saknats.

4.2.3. Bedömning

Vår bedömning är att VA-avdelningen löpande och strukturerat rapporterar till tekniska nämnden utredningar och analyser som ligger till grund för bedömningen av VA-nätets status samt VA-områdets identifierade behov av underhåll och investeringar.

Mölnadalens stad genomför regelbundet utredningar och analyser avseende VA-nätets status men det saknas en övergripande dokumentation av VA-nätets status där framtida behov av underhåll och investeringar sammanställs.

Inom VA-avdelningen pågår dock ett arbete med att implementera en drift- och underhållsmodul i datasystemet TEKLA. Modulen ska, enligt uppgift, innehålla information om stadens driftstörningar och underhållsåtgärder och i framtiden kunna användas i analysarbetet vid prioritering av planerade åtgärder inom VA-avdelningens verksamhetsområde. Enligt VA-chefen har arbetet med att lägga in aktuell information i modulen inletts under hösten 2013.

Vi kan konstatera att investeringar inte kunnat genomföras i den utsträckning som planerats då det saknats projektledare inom förvaltningen.

4.3. Finns det en fastställd förnyelseplan där åtgärder kostnadsberäknats och prioriterats?

4.3.1. Bakgrund

Svenskt Vatten, som är branschorganisationen för vattentjänstföretag i Sverige, var initiativtagare till en utredning om förnyelseplanering av VA-ledningar i Sveriges kommuner. Utredningen har sammanfattats i en handbok för förnyelseplanering och pekar på vikten av långsiktig planering för att säkerställa VA-nätet och dess utveckling.

Till grund för förnyelseplaneringen bör en förnyelseplan finnas som är anpassad till respektive VA-verksamhets behov. Förnyelseplanen baseras bland annat på ledningsnätets materialsammansättning, åldersstruktur och omgivning samt beskriver förnyelsebehovet på längre sikt och de konkreta åtgärder som bör ske inom de närmaste åren. Åtgärdsplaner bör ha en tydlig koppling till budget och uppföljning.

4.3.2. Noteringar

I Mölnadalens stad finns ingen förnyelseplan framtagen. Det finns en beskrivning av vattenledningsnätet från 2006 och en datormodell där olika alternativa nya ledningar och kopplingar kan simuleras. I samband med att det pågår en översyn av den kommunala vattenförsörjningsplanen uppdateras datormodellen vilket, enligt uppgift, bör vara klart under 2014. När det gäller förnyelseplaner för vatten- och avloppsledningsnäten beräknar VA-avdelningen att arbetet med dessa ska starta under hösten 2013.

Enligt uppgift har VA-avdelningen inte någon sammantagen beräkning av ledningsnätets nuvarande åldersstruktur men av förvaltningen bedöms ledningsnätet ha en förnyelsetakt på 0,56 % vilket motsvarar 180 år, dvs. det tar 180 år att byta ut befintligt ledningsnät. Uppgiften är baserad på hur stor andel av nätet som bytts ut under ett år och är inte relaterad till material, ålder eller omgivning, varför beräkningen är osäker.

Förnyelsetakten varierar oerhört i Sveriges kommuner. Enligt rapporten "Material och åldersfördelning för Sveriges VA-nät och framtida förnyelsebehov" bedömer Svenskt Vatten

att förnyelsetakten för vatten- respektive avloppsledningsnät i landets kommuner ligger på 0,5 % respektive 0,4 %, dvs. cirka 200 respektive 250 år. I samma rapport framgår att förnyelsetakten idag borde ligga på 0,7 % för vattenledningsnätet och på 0,6 % för avloppsledningsnätet, motsvarande 143 respektive 167 år.

4.3.3. Bedömning

Vår bedömning är att en fastställd förnyelseplan över Mölndals stads vatten- och avloppsnät saknas.

Vår bedömning är att åtgärder kostnadsberäknas och prioriteras dels i samband med framtagandet av investeringsbudgeten, dels i samband med DUF-möten, men kopplingen till en förnyelseplan saknas.

4.4. Tar nämnden löpande del av informationen om identifierade och genomförda åtgärder?

4.4.1. Bakgrund

Det är tekniska nämnden som gentemot kommunfullmäktige ansvarar för att Mölndals stad följer lagen om vattentjänster och tillhandahåller vattentjänster inom kommunen. Av det följer att tekniska nämnden löpande bör ta del av väsentlig information kring prioritering och uppföljning av driftstörningar, underhållsprojekt och investeringar.

4.4.2. Noteringar

Vi har fått beskrivet och verifierat från parterna att möten hålls med VA-avdelningen och arbetsutskottet inför varje nämndmöte. Vid dessa möten diskuteras investeringar och åtgärder med avseende på planering, prioritering, genomförande och uppföljning.

Förvaltningen uppfattar att nämnden är väl insatt i de frågor som berör VA-avdelningen.

4.4.3. Bedömning

Vår bedömning är att nämnden löpande och strukturerat får information om de driftstörningar som inträffar inom Mölndals stad samt om de underhållsprojekt och investeringar som genomförs inom VA-avdelningens verksamhetsområde. Det sker främst genom de löpande möten som hålls mellan förvaltningen och arbetsutskottet inför varje nämndsammanträde.

4.5. Vilka åtgärder har nämnden vidtagit för att minska ovidkommande vatten i stadens spillvattenledningar?

4.5.1. Bakgrund

Tidigare år har Mölndals stad haft stora mängder ovidkommande vatten i spillvattenledningarna vilket föranledde att VA-avdelningen, för ett antal år sedan, genomförde en studie och senare reparerade ledningarna inom ett begränsat område. Nya mätningar i detta område visade på minskat flöde av ovidkommande vatten i spillvattenledningarna. VA-avdelningen bedömde då att det studerade området var representativt för hela kommunens ledningsnät och att en förnyelseplan skulle tas fram för bedömning av vilka åtgärder som skulle vidtas för att minska mängden ovidkommande vatten.

4.5.2. Noteringar

Enligt uppgift har ett antal utredningar, undersökningar och reparationer alternativt investeringar genomförts på ledningsnätet för att minska ovidkommande spillvatten i spillvattenledningarna. En förnyelseplan för spilledningarna har dock inte tagits fram.

Förbättringar har skett i vissa områden och VA-avdelningen bedömer att det vid normalt väder är mindre ovidkommande vatten i spilledningarna idag jämfört med 2008. Däremot är värdena, enligt företrädare för VA-avdelningen, inte förbättrade vid extrema regnväder.

4.5.3. Bedömning

Vår bedömning är att nämnden löpande strävar efter att förbättra statusen på ledningsnätet men att en förnyelseplan saknas för vatten- och avloppsledningarna.

Här bör noteras att ett antal beslutade åtgärder försenats eller inte kunnat genomföras eftersom det har saknats projektledare inom tekniska förvaltningen.

4.6. Har nämnden arbetat med frågan kring möjligheten att koppla ihop stadens vattenledningssystem med Kungsbacka kommuns vattenledningssystem?

4.6.1. Bakgrund

I syfte att trygga vattenförsörjningen i Mölndals stad har företrädare för VA-verksamheten under en längre tid diskuterat med företrädare för Kungsbacka kommun om att koppla ihop ledningsnäten. Idag är ledningsnäten ihopkopplade med Göteborgs stad men det är inte tillräckligt för bra vattenförsörjning i hela kommunen, till exempel till Lindomeområdet.

4.6.2. Noteringar

Intentionsavtal om att koppla ihop vattenledningssystemen har signerats med Kungsbacka kommun under 2013. Ett avtal avseende villkor och ersättning för eventuell vattenförsörjning är under upprättande och beräknas vara klart under 2013. Kungsbacka har avsatt medel i 2013 års budget för att genomföra sammankopplingen och Mölndals stad har gjort detsamma i 2014 års budget.

4.6.3. Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden har arbetat med frågan kring möjligheten att koppla ihop vattenledningssystemen i Mölndals stad och Kungsbacka kommun. Intentionsavtal har signerats, slutligt avtal är på gång och budgetmedel har avsatts i båda kommunerna varför vår bedömning är att sammankoppling kommer att ske kommande år.

4.7. Motsvarar nivån på VA-taxan vad som krävs för att nå full kostnadstäckning avseende drift- och underhållskostnader?

4.7.1. Bakgrund

Grunden för vad som får och ska tas ut i VA-taxa återfinns i lagen om vattentjänster. Avgifterna ska täcka och inte överskrida nödvändiga kostnader inom VA-området och fördelas på de avgiftsskyldiga i den mån det är skäligt och rättvist.

I Mölndals stad infördes en ny VA-taxa 2011, kostnadsnivåerna justerades 2012 och den nivån kvarstår 2013. Anläggningsavgiften justeras under en längre period så full kostnadstäckning kommer att erhållas från och med 2016.

4.7.2. Noteringar

VA-taxan täcker idag drift och underhåll, på den nivå som underhåll idag sker på. Det är därför inte någon risk i nuläget att skattekollektivet belastas med kostnader för VA-underhåll.

VA-kollektivet belastas, enligt VA-chefen, till viss del för kostnader som ska belasta hela skattekollektivet. Det rör framför allt räddningstjänsten men också vissa sprinkleranläggningar.

Räddningstjänsten ersätter inte VA-avdelningen för underhåll av brandposter eller för förbrukningsvatten och avgifter för sprinkleranläggningar täcker inte kostnaderna för anläggningarna fullt ut. Vad gäller sprinkleranläggningar är det dock mer väsentligt, enligt VA-avdelningen, att vidta åtgärder så att andra kunder inte drabbas av mindre tillgång på vatten om sprinklersystemen går igång. Vattentillförseln ses därför över och kommer att styras på ett annat sätt i framtiden vilket gör att vattentillförseln inte kommer att påverka andra kunder.

VA-lagen ger möjlighet att avsätta medel i en investeringsfond för framtida investeringar i VA-anläggningar. Mölndals stad har inte några medel avsatta i en investeringsfond. I årsbokslutet för 2012 redovisar kommunen en skuld till VA-kollektivet på 1,8 mnkr. Skulden avser 2012 års positiva resultat och kommer att användas inom tre år för VA-åtgärder.

4.7.3. Bedömning

Vår bedömning är att VA-taxan är på en nivå så att den täcker drift och underhåll och därmed inte belastar skattekollektivet i övrigt. Noteras bör dock att underhåll sker på den nivå som medel inflyter och inte utifrån identifierat behov. Vidare bör det finnas möjlighet att debitera ytterligare VA-tjänster för bland annat räddningstjänst och för vissa sprinkleranläggningar.

4.8. Hur bedömer nämnden att nivån på underhåll och investeringar tillförsäkrar en god ekonomisk hushållning, dvs. att driftsäkerheten säkerställs över tiden?

4.8.1. Bakgrund

Tekniska nämnden har ansvar för att de underhållsåtgärder och investeringar som genomförs är på en sådan nivå att driftsäkerheten säkerställs över tiden.

4.8.2. Noteringar

Vi har ovan beskrivit att förvaltningen och representanter för tekniska nämnden regelbundet möts för att diskutera planerade åtgärder i form av underhåll och investeringar. Vidare rapporterar VA-avdelningen löpande till nämnden kring genomförande och uppföljning av åtgärder och investeringar.

Vi har konstaterat att Mölndals stad saknar en förnyelseplan samt att projekt senareläggs då det saknas projektledare inom förvaltningen.

4.8.3. Bedömning

Vi har i vår granskning inte sett något som tyder på annat än att VA-avdelningen har kontroll över risker och kommande underhåll och investeringsbehov men att en strukturerad risk- och väsentlighetsanalys i kombination med en övergripande förnyelseplan skulle öka säkerheten i de prioriteringar och beslut som tas.

5. Sammanfattande bedömning

En av tekniska förvaltningens uppgifter är att planera, prioritera och genomföra underhåll på stadens vatten- och avloppsanläggningar så att hushåll och verksamheter förses med dricksvatten av god kvalitet och i den mängd de behöver samt att ta emot och leda bort avloppsvatten på ett sådant sätt att ingen besväras av det. Det är därför viktigt att avdelningen för Vatten och Avlopp har effektiva och funktionella beslutsunderlag och processer för identifiering, prioritering och genomförande av VA-underhåll och investeringar.

För att prioritering av underhållsåtgärder och investeringar inom VA-avdelningen ska bli så effektiva som möjligt bör tekniska nämnden och förvaltningen upprätta en förnyelseplan som kan ligga till grund för de beslut som tas. Vidare bör tekniska nämnden upprätta och fastställa en internkontrollplan i enlighet med reglementet för intern kontroll, bland annat bör den baseras på en strukturerad och dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys för hela verksamheten.

Vår sammanfattande bedömning baserat på revisionsfrågorna är att:

- Tekniska nämnden har upprättat en internkontrollplan som en del av verksamhetsplanen men internkontrollplanen har inte upprättats i enlighet med reglementet om intern kontroll i Mölndals stad, bland annat saknas en strukturerad och dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys som grund för den interna kontrollen
- Tekniska nämnden är insatt i de utredningar och analyser som tagits fram avseende VA-nätets status och behov av underhåll och investeringar
- Det finns inte framtaget en förnyelseplan för VA-nätet inom Mölndals stad
- Tekniska nämnden tar löpande del av information om identifierade och genomförda åtgärder
- Åtgärder vidtas löpande för att minska ovidkommande vatten i spilledningar
- Tekniska nämnden har tecknat ett intentionsavtal om att koppla ihop vattenledningssystemen med Kungsbacka kommuns vattenledningssystem
- Nivån på VA-taxan täcker kostnaderna för drift och underhåll. Underhållsåtgärdernas omfattning är dock på den nivå VA-taxan tillåter och därmed inte baserat på identifierat behov.
- Tekniska nämnden bedömer att nivån på underhåll och investeringar tillförsäkrar en god ekonomisk hushållning, dvs. att driftsäkerheten är säkerställd över tiden

Göteborg den 9 september 2013

Eva From
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young AB

Hans Gavin
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young AB